

ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТЬОГО ВЧИТЕЛЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Педагогічна освіта є базовою для будь-якого фахівця, причетного до навчання, виховання, розвитку та соціалізації людини. Рівень педагогічної освіти визначає ефективність у вирішенні професійних завдань вихователя, вчителя, викладача вищого навчального закладу і системи освіти дорослих [1].

Сьогодні є актуальною проблема формування професійної культури майбутнього вчителя іноземної мови. Це набуття практичного досвіду, культури та освіти в цілому, а також набуття знань та їх реалізація. Професійна культура викладача іноземної мови являє широкий, різноступеневий, багатогранний, обопільний то різносторонній процес «ретрансляції» та рефлексивної передачі іншомовної культури, історії, релігії, освіти, правил етикету, звичок, уподобань тощо.

Одне з найважливіших місць посідає професійна освіта, мета якої – сформувати високий рівень готовності фахівця до педагогічної діяльності та його професійну компетентність і майстерність, сприяти його професійному розвитку.

Теорія професійного розвитку особистості розглядалася Б.Г.Ананьєвим, Є.Ф.Рибалко, І.М.Кондаковим, О.В.Сухарєвим.

Загальновідомо, що координація всіх виховних впливів на особистість майбутнього вчителя та основне спрямування його професійного розвитку, а отже – і формування основних компонентів професійної культури відбувається у процесі професійної підготовки.

На думку В.І.Андрєєва педагогічна умова – це «обставина процесу навчання, яка є результатом цілеспрямованого відбору, конструювання і використання елементів змісту, методів (прийомів), а також організаційних форм навчання для досягнення певних дидактичних цілей» [2, 151], ми розглядаємо сукупність педагогічних процесів і відношень під час професійної освіти як педагогічні умови формування професійної культури майбутніх вчителів іноземної мови.

Вихідні положення системи професійної підготовки вчителя містять наступні компоненти: 1) оволодіння студентом професійною культурою; 2) підготовка вчителя-дослідника; 3) формування особистості вчителя; 4) фундаменталізація освіти; 5) забезпечення широкої загальногуманітарної освіти; 6) технізація гуманітарної освіти; 7) забезпечення високого рівня оволодіння професійною майстерністю; 8) інтеграція курсів педагогіки,

психології та методики; 9) можливість індивідуальної самореалізації; 10) диференційна оцінка не знань, а вмінь, професійної майстерності [3, 48].

Ступенева підготовка вчителя іноземної мови, на думку авторки, — це система неперервної професійної освіти, що складається з п'яти ступенів. Ця концепція підготовки має неабиякий вплив на формування професійної культури майбутнього вчителя іноземної мови:

– на першому ступені відбувається процес вибору професії, життєвого вибору, а також, що головне, відбувається процес професійної орієнтації. Майбутні вчителі іноземної мови налаштовують себе на професійну діяльність у сфері іноземних мов. Майбутні студенти мають справу більше із тими предметами, які їм потрібні в подальшій діяльності;

– на другому ступені відбувається процес оволодіння загальноосвітніми знаннями та азами спеціальності. Майбутні вчителі іноземної мови протягом 4-х років здобувають методичні та методологічні знання зі спеціальності та поєднують їх із психологічними, педагогічними та культурно-релігійними знаннями. Іншими словами, відбувається гуманітарна підготовка вчителя, а також фундаментальна та професійна підготовка, яка призводить до формування азів професійної майстерності, професійної активності;

– на третьому ступені завершується процес здобуття знань, умінь та навичок зі спеціальності, формуються ази професійного спілкування та самоосвіти;

– на четвертому ступені формуються навички науково-практичної роботи, яка призводить до формування в майбутніх учителів іноземної мови навичок професійної самоосвіти та самовдосконалення;

– на п'ятому ступені остаточно формуються професійна майстерність та самовдосконалення, самоосвіта й професійна активність мають чітко виражений характер, а стажування за кордоном надає процесу професійного спілкування невимушеності та легкості.

Неперервність професійної освіти ми розглядаємо як одну з основних умов ефективного формування професійної культури майбутнього вчителя іноземної мови. Ми поділяємо думку С.О.Сисоєвої, що сутність принципу неперервності освіти полягає в розумінні освітньої системи як цілісної, що охоплює всі ланки на різних етапах життєдіяльності людини. Це закономірно посилює роль особистісної орієнтації в неперервній освіті [4, 477].

Майбутній учитель іноземної мови, який займається ефективним зростанням рівня професійної культури своєї особистості завдяки активній участі у лекціях, семінарах, колоквиумах, володіє здатністю значно ефективніше впливати на формування професійної культури товаришів по навчанню.

Ставлення студента до навчання в цілому, його навчальна діяльність залежить насамперед від мотиваційної сфери, від зв'язку особистісного і колективного змісту фахової освіти, від ціннісних орієнтацій, від професійної орієнтації.

Основна мета професійного навчання — засвоєння іншомовної культури, під якою ми розуміємо ту частину духовного багатства, котру спроможний

надати людині процес вивчення іноземної мови у навчальному, пізнавальному, розвивальному та виховному аспектах.

Потрібно зазначити, що ми зможемо отримати висококваліфікованого вчителя іноземної мови з розвинутою професійною культурою лише в тому разі, коли підготовка його буде вестися на ідеях професіоналізму, різнопланово, багатоаспектно, на різних рівнях системи освіти.

ЛІТЕРАТУРА

1. Галузева концепція розвитку неперервної педагогічної освіти. К. – 2013. – Режим доступу: http://osvita.ua/legislation/Ser_osv/36816/
2. Андреев В.И. Диалектика воспитания и самовоспитания творческой личности: Основы педагогического творчества. – Казань: Изд-во Казанского ун-та, 1988. – 231 с.
3. Лисс А.Н. Новый подход к подготовке учителя иностранного языка в Липецком педагогическом институте // Иностранные языки в школе, 1993. – № 3. – С. 48.
4. Педагогічні технології у неперервній професійній освіті / С.О.Сисоєва, А.М.Алексюк, П.М.Воловик та інш.: за ред. С.О.Сисоєвої. – К.: ВІПОЛ, 2001 – 502 с.